



## CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1104-512

Chișinău

26.06.2012

### Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

Se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.447 din 25 iunie 2012 (prezentat de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei).

Anexă: Hotărârea Guvernului în limbile de stat și rusă – 2 ex.;  
proiectul de hotărâre în limbile de stat și rusă – 1 ex.;  
nota informativă în limbile de stat și rusă – 1 ex.

/ Secretar general al Guvernului

 Victor BODIU

ex.Bogdan L.,  
tel.250446

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D. D. P. Nr. <u>1149</u>	
<u>26</u> "	<u>06</u> 20 <u>12</u>
Ora	



# GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 447  
din 25 iunie 2012

Chișinău

## Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

---

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul muncii, protecției  
sociale și familiei

Valentina Buliga

/ Ministrul justiției

Oleg Efrim

**PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**

**LEGE**

**pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

**Art. I.** – Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.159-162, art.648) cu modificările și completările ulterioare, se completează cu un nou articol, 7<sup>1</sup>, cu următorul cuprins:

„Articolul 7<sup>1</sup>. Interzicerea muncii nedecarate

(1) Munca nedecarată este interzisă.

(2) Prin muncă nedecarată se înțelege orice muncă prestată de un salariat pentru și sub autoritatea unui angajator, fără a fi respectate prevederile prezentului cod referitoare la încheierea contractului individual de muncă.”

**Art. II.** – Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitor Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art.15), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 55:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 55. Încălcarea legislației muncii, securității și sănătății în muncă”:

la alineatul (1):

cuvintele „igiiena muncii, a altor norme de protecție a muncii” se substituie cu cuvintele „sănătatea în muncă”;

cuvintele „de la 40 la 50” se substituie cu cuvintele „de la 100 la 140”;

cuvintele „de la 50 la 75” se substituie cu cuvintele „de la 200 la 350”;

cuvintele „de la 80 la 120” se substituie cu cuvintele „de la 350 la 450”;

la alineatul (2):

cuvintele „de la 50 la 80” se substituie cu cuvintele „de la 120 la 150”;

cuvintele „de la 100 la 150” se substituie cu cuvintele „de la 250 la 350”;

cuvintele „de la 120 la 180” se substituie cu cuvintele „de la 400 la 480”.



## EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Exercitîndu-și atribuțiile și aspirînd spre realizarea obiectivelor puse în seama sa prin Legea nr. 140 din 10 mai 2001, Inspecția Muncii efectuează anual mai mult de 6000 vizite de control asupra aplicării legislației muncii și normelor de securitate și sănătate în muncă la agenți economici indiferent de tipul de proprietate și forma lor organizațional-juridică. În procesul efectuării controalelor se constată mai mult de 80 mii de cazuri de încălcare a legislației muncii, securității și sănătății în muncă care constituie contravenții administrative prevăzute de articolele 55-61 din Codul Contravențional.

Activitățile de control scot în evidență faptul, că angajatorii comit cel mai frecvent încălcări ale normelor legale referitoare la:

- angajare – inițierea relațiilor de muncă și utilizarea forței de muncă fără respectarea procedurilor stabilite de legislație (Titlul III Contractul individual de muncă, art. 47, 49, 55, 85, 86);

- salarizare – angajarea cu un salariu mai mic decît salariul minim stabilit de stat; plata unui salariu nedeclarat; nerespectarea modalităților de salarizare prevăzute de legislație; neefectuarea plăților compensatorii; încălcarea termenelor legale de plată a salariilor și altele (Titlul V Salarizarea și normarea muncii, art. 128 alineat (2), 131, 139, 141, 142, 152, 153);

- durata timpului de muncă – depășirea duratei legale a timpului de muncă, caracterizată prin nerespectarea dreptului la durata normală a timpului de muncă (de fapt se muncește cu mult mai mult de 12 ore dar în tabelele de pontaj angajatorii indică doar 8 ore), de repartizarea prejudicioasă și contrar legislației a timpului de muncă în cadrul săptămînii și altele (Titlul IV Timpul de muncă și timpul de odihnă, art. 95 – 105, 107, 109, 110, 111);

- securitatea și sănătatea în muncă – neefectuarea evaluării riscurilor profesionale; admiterea la lucru a persoanelor fără pregătire profesională și fără instruire în materie de securitate și sănătate în muncă; prestarea muncii în condiții de risc sporit; aplicarea tehnologiilor depășite și periculoase; neasigurarea cu echipament de protecție; amplasarea proceselor tehnologice în încăperi neadecvate; exploatarea echipamentelor de muncă improvizate fără dispozitive de protecție, ceea ce creează pericol de accidentare; neefectuarea atestării locurilor de muncă (Capitolul III, art.10, 13 din Legea securității și sănătății în muncă, nr. 186-XVI din 10.07.2009).

Încălcările comise de angajatori reprezintă componente ale utilizării nelegale a muncii, constituie fenomenul „muncii nedeclarate” și prejudiciază esențial drepturile salariaților ce decurg din raporturile de muncă. Fenomenul în cauză prejudiciază și defalcările la bugetul de stat, la bugetul asigurărilor sociale, precum și la bugetul asigurărilor de sănătate. Aceste încălcări impun aplicarea diferitor mecanisme ce contribuie la asigurarea respectării prevederilor legale.

Realitățile actuale scot în evidență cazuri extrem de frecvente cînd aplicarea mecanismelor legale (sensibilizări, consultări, avertizări, prescripții, sancțiuni administrative) nu asigură respectarea normelor de drept din domeniul muncii, fapt ce se confirmă și de controalele întreprinse repetat la agenți

economici, precum și de analiza activității de inspecție din anii precedenți. Astfel, în anul 2011, ca rezultat al controalelor întreprinse la 232 agenți economici au fost depistate mai mult de 1140 persoane admise la muncă fără forme legale, inclusiv și cu achitarea unui salariu nedeclarat. O situație extrem de alarmantă o reprezintă cazurile în care persoane angajate nelegal sînt accidentate în muncă. Numai pe parcursul anilor 2009-2011 au fost identificate mai mult de 15 asemenea cazuri.

În urma controalelor repetate s-au stabilit cazuri în care angajatorul nu s-a conformat legislației nici după aplicarea sancțiunii administrative, continuînd să admită nejustificat restanțe la plata salariilor pe durate semnificative de timp și plata salariului nedeclarat. În majoritatea cazurilor restanțele la plata salariilor se admit intenționat de către conducătorii unităților controlate, depășind termenul de achitare a salariului mai mult de două luni, folosind sursele financiare destinate plății salariilor în alte scopuri, neefectuînd plata salariilor în mod prioritar față de alte plăți. Mai mult ca aît este în creștere numărul de cazuri cînd salariașilor li se plătește un salariu nedeclarat, sau o parte nedeclarată a salariului. Acest fapt este confirmat de datele Biroului Național de Statistică, conform cărora salariul mediu în unitățile cu capital de stat (majoritar de stat) este de două ori mai mare decît salariul mediu din unitățile private, care desfrășoară unul și același gen de activitate.

În sensul celor relatate, angajatorul continuă să manifeste o atitudine nepăsătoare față de onorarea obligațiilor legale aferente raporturilor de muncă. Acest fenomen continuă să-ți extindă proporțiile și prezintă un anumit pericol social. La dezrădăcinarea și combaterea unei asemenea atitudini poate contribui esențial și înăsprirea responsabilității juridice prin majorarea considerabilă a mărimumi sancțiunii administrative pentru încălcarea legislației muncii, securității și sănătății în muncă, aplicată atît angajatorului, persoanei cu funcții de răspundere, cît și salariașilor care acceptă înăclarea normelor legale.

În activitățile Inspecției Muncii se atestă cazuri cînd contravenientul sau lipsește sau refuză semnarea procesului verbal cu privire la contravenție. Pentru asemenea situații Codul Contravențional prevede că faptul absenței contravenientului ori al refuzului său de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se adeverește prin semnătura a cel puțin 2 martori, indicîndu-se și datele acestora. Avînd în vedere particularitățile relațiilor de muncă utilizarea acestei norme devine defectuoasă. Aceasta se datorează faptului că locul încheierii procesului verbal cu privire la contravenția săvîrșită în materie de muncă este întreprinderea. La întreprindere persoane dezinteresate care ar putea confirma lipsa sau refuzul contravenientului să semneze procesul verbal practic este imposibil să găsești, iar alte persoane din afara întreprinderii nu au acces pe teritoriul întreprinderii unde se încheie procesul verbal. Asemenea situații reprezintă un obstacol esențial în înfruptuirea justiției.

Această dificultate poate fi depășită prin modificarea normei de la alin.(6) din art. 443 din Codul Contravențional.

Totodată, în vederea combaterii fenomenului de utilizare și prestare nelegală a muncii se face necesară definirea juridică a noțiunii „munca nedeclarată”.

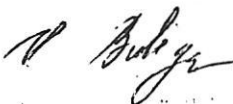
Având în vedere cele relatate mai sus, întru executarea Planului de acțiuni pentru minimalizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 477 din 28 iunie 2011, precum și în scopul asigurării aplicării corecte a legislației și altor acte normative din domeniul muncii, a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului Contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitor Oficial al Republicii Moldova 2099, nr. 3-6, art.15) cu modificările ulterioare.

Proiectul în cauză a fost coordonat cu Ministerul Justiției, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Centrul pentru Drepturile Omului în Moldova, Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Confederația Sindicatelor din Moldova. În procesul de coordonare au parvenit propuneri și sugestii de îmbunătățire care au fost incluse în redacția finală a acestui proiect. Luând în considerare propunerile și sugestiile parvenite a fost întocmit proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Acest proiect corespunde prevederilor pct. 1.1 și pct. 2.1 din Planul de acțiuni pentru minimalizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, nominalizat mai sus.

Proiectul în cauză definește noțiunea „muncă nedeclarată”, asigură o abordare mai aspră a răspunderii celor ce încalcă legislația muncii în raport cu prejudiciul provocat de consecințele angajării fără contract individual de muncă ce lezează drepturile salariale (achitarea salariului nedeclarat, achitarea unei părți nedeclarate a salariului, stabilirea unui salariu mai mic decât prevede legislația, nerespectarea termenilor de plată a salariilor) precum și drepturile la securitate și sănătate în muncă. În același timp, proiectul sporește semnificativ responsabilitatea juridică a angajatorilor pentru încălcarea normelor de drept din domeniul muncii. Contribuind la formarea unei atitudini respectuoase față de onorarea responsabilităților ce decurg din raporturile de muncă, acest proiect va determina angajatorii să întreprindă acțiuni ample pentru asigurarea aplicării uniforme și univoce a prevederilor legislației referitoare la angajare, salarizare, securitate și sănătate în muncă.

**Ministru al Muncii,**

**Protecției Sociale și Familiei**

 **Valentina BULIGA**